

ŁĄCZENIE, PODZIAŁ I PRZEKSZTAŁCANIE SPÓŁEK HANDLOWYCH

redakcja naukowa Andrzej Kidyba
Antoni Witosz, Aleksander Jerzy Witosz

BIBLIOTEKA PRAWA HANDLOWEGO

4. WYDANIE

ŁĄCZENIE, PODZIAŁ I PRZEKSZTAŁCANIE SPÓŁEK HANDLOWYCH

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**
Antoni Witosz, Aleksander Jerzy Witosz

BIBLIOTEKA PRAWA HANDLOWEGO

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

4. WYDANIE

Stan prawny na 15 kwietnia 2019 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne
Agata Czuj

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście známym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-535-9
4. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	11
WSTĘP	15
CZEŚĆ 1	
Zagadnienia ogólne	17
Rozdział 1. Potrzeba kompleksowej regulacji prawnych form transformacji spółek handlowych.	17
Rozdział 2. Odrębność regulacji prawnej transformacji spółek handlowych.	20
Rozdział 3. Założenia legislacyjne regulacji prawnej transformacji w kodeksie spółek handlowych.	23
§ 1. Prawo europejskie a regulacja transformacji spółek handlowych w kodeksie spółek handlowych	23
§ 2. Doświadczenia praktyki a regulacja prawna transformacji spółek handlowych	27
Rozdział 4. Podstawowe zasady procesów transformacyjnych	31
§ 1. Zasada racjonalnie szerokiej możliwości dokonywania transformacji.	32
§ 2. Zasada ekonomicznej i prawnej kontroli transformacji.	35
§ 3. Zasada wewnętrznej i zewnętrznej jawności transformacji	36
§ 4. Zasada bezpieczeństwa prawnego wierzycieli	38
§ 5. Zasada zachowania szczególnych uprawnień przez współników i akcjonariuszy	40

§ 6. Zasada ograniczonej zaskarżalności uchwał transformacyjnych	43
Rozdział 5. Zdolność transformacyjna	46
§ 1. Zdolność łączenia się	46
§ 2. Zdolność podziału	48
§ 3. Zdolność przekształceniowa	50
§ 4. Zdolność transformacyjna spółek kapitałowych w organizacji	54
Rozdział 6. Granice zdolności transformacyjnej	56
§ 1. Likwidacja spółki	56
§ 2. Upadłość spółki, jej restrukturyzacja i rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego w trybie art. 25a i n. u.KRS	62
§ 3. Dalsze ograniczenia zdolności transformacyjnej	66
§ 4. Problematyka wniesienia wkładów i pokrycia kapitału zakładowego przy transformacji spółek	69
1. Spółki kapitałowe	70
2. Spółki osobowe	74
CZĘŚĆ 2	
Łączenie się i podział spółek	79
Rozdział 1. Zagadnienia terminologiczne	79
Rozdział 2. Sposoby łączenia się i podziału spółek	83
§ 1. Sposoby łączenia się spółek	83
§ 2. Sposoby podziału spółek	84
Rozdział 3. Fazy modelowego postępowania transformacyjnego	87
Rozdział 4. Faza czynności przygotowawczych	89
§ 1. Faza czynności przygotowawczych <i>sensu largo</i> (czynności inicjujące)	89
§ 2. Faza czynności przygotowawczych <i>sensu stricto</i>	97
1. Łączenie się spółek	97
2. Podział spółek	107
§ 3. Wspólnik i akcjonariusz a plan połączenia albo podziału	109
§ 4. Charakter prawny planu transformacji, jego rola i funkcje	112

§ 5. Obowiązek zawiadomienia wspólników (akcjonariuszy)	117
§ 6. Prawo przeglądania dokumentów i żądania odpisów . . .	121
Rozdział 5. Faza właścicielska	127
§ 1. Właściwość podmiotowa do powzięcia uchwały	129
1. Połączenie i podział spółek kapitałowych	129
2. Połączenie z udziałem spółek osobowych	132
§ 2. Prawo do informacji przed powzięciem uchwały	136
Rozdział 6. Faza autoryzacji.	139
§ 1. Zgłoszenie uchwały do sądu rejestrowego	139
§ 2. Ogłoszenie o transformacji	144
Rozdział 7. Uprozczone łączenie się i podział spółek	145
§ 1. Przejęcie spółki zależnej	147
§ 2. Przejęcie spółki jednoosobowej	150
§ 3. Łączenie się „małych” spółek z ograniczoną odpowiedzialnością	152
§ 4. Podział w drodze rozdzielenia	153
Rozdział 8. Prawa i obowiązki osób powiązanych ze spółkami uczestniczącymi w podziale i połączeniu	154
§ 1. Zasada równoważności praw osób o szczególnych uprawnieniach	155
1. Osoby o szczególnych uprawnieniach	155
2. Formuła „prawa co najmniej równoważne”	164
3. Odstępstwo od zasady praw równoważnych	166
4. Środki ochrony osób uprawnionych	170
§ 2. Prawo do nieuczestniczenia w spółce przejmującej lub nowo zawiązanej	171
1. Uwagi ogólne	171
2. Krajowe łączenie się spółek	174
3. Podział spółek	176
4. Transgraniczne łączenie się spółek	181
§ 3. Prawo do uczestnictwa w zysku spółki przejmującej albo nowo zawiązanej	184
§ 4. Prawo do przyznania udziałów albo akcji spółki przejmującej lub nowo zawiązanej	187
§ 5. Prawo i obowiązek dopłat	190
Rozdział 9. Odpowiedzialność wspólników i akcjonariuszy za zobowiązania spółek po transformacji	194

Rozdział 10. Skutki prawne połączenia i podziału	202
§ 1. Prawa i obowiązki spółki przejmującej albo nowo zawiązanej w innej spółce	203
§ 2. Sukcesja uniwersalna i częściowa sukcesja uniwersalna.	208
1. Płaszczyzna prywatnoprawna	208
2. Płaszczyzna publicznoprawna.	213
§ 3. Ochrona wierzycieli w procesie łączenia się i podziału spółek.	215
1. Ochrona wierzycieli w łączeniu się spółek krajowych.	215
2. Ochrona wierzycieli w transgranicznym łączeniu się spółek	221
3. Ochrona wierzycieli przy podziale spółki	222
§ 4. Ochrona pracowników spółek łączących się i dzielonych.	224
CZĘŚĆ 3	
Przekształcenia.	229
Rozdział 1. Zagadnienia terminologiczne i systemowe	229
Rozdział 2. Zakres podmiotowy przekształceń.	234
Rozdział 3. Przyczyny przekształceń	241
§ 1. Gospodarcze przyczyny przekształceń	241
§ 2. Kodeksowe przyczyny przekształceń	251
Rozdział 4. Faza przygotowawcza.	259
§ 1. Wprowadzenie.	259
§ 2. Czynności przygotowawcze <i>sensu largo</i>	261
§ 3. Czynności przygotowawcze <i>sensu stricto</i>	264
Rozdział 5. Faza właścicielska	281
§ 1. Przekształcenie spółki osobowej w kapitałową (art. 571 k.s.h.)	287
§ 2. Przekształcenie spółki kapitałowej w osobową (art. 575 k.s.h.)	288
§ 3. Przekształcenie spółki kapitałowej w kapitałową (art. 577 k.s.h.)	288
§ 4. Przekształcenie spółki osobowej w inny jej typ (art. 581 k.s.h.)	289
§ 5. Uwagi wspólne	290

Rozdział 6. Faza autoryzacji.	291
Rozdział 7. Skutki przekształcenia.	296
§ 1. Zasada kontynuacji w świetle prawa prywatnego	296
§ 2. Zasada kontynuacji w świetle prawa publicznego	306
§ 3. Zasada ograniczonej kontynuacji osobowej.	315
§ 4. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki przekształcanej	332
Rozdział 8. Przekształcenie spółki cywilnej w spółkę handlową	338
Rozdział 9. Przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego w jednoosobową spółkę kapitałową	343
§ 1. Przekształcenie jednoosobowego przedsiębiorcy a systematyka kodeksu spółek handlowych.	343
§ 2. Postępowanie przekształceniowe.	347
§ 3. Dzień przekształcenia	351
§ 4. Skutki przekształcenia	353
§ 5. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przekształceniem jednoosobowego przedsiębiorcy. . . .	356
§ 6. Odpowiedzialność za zobowiązania powstałe przed dniem przekształcenia	358
Rozdział 10. Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową	359
§ 1. Przyczyny przekształcenia spółdzielni pracy	359
§ 2. Zakresy podmiotowe przekształcenia spółdzielni pracy	361
§ 3. Faza przygotowawcza	362
§ 4. Faza właścicielska	368
§ 5. Faza rejestracji i ogłoszenia o przekształceniu.	374
§ 6. Skutki przekształcenia	376
1. Objęcie udziałów lub akcji	377
2. Kontynuacja w zakresie prawa cywilnego i administracyjnego	381
3. Ciągłość personalna (korporacyjna)	382
4. Ciągłość pracownicza	384
§ 7. Sytuacja członka spółdzielni nieuczestniczącego w spółce przekształcanej	385
§ 8. Skarżenie uchwały o przekształceniu spółdzielni	386

§ 9. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone członkom spółdzielni procesem przekształcania spółdzielni	389
--	-----

CZĘŚĆ 4

Skarżenie uchwał transformacyjnych	391
Rozdział 1. Podstawy prawne zaskarżenia uchwał transformacyjnych	391
Rozdział 2. Legitymacja czynna do zaskarżenia uchwały transformacyjnej	393
Rozdział 3. Termin do wniesienia powództwa	395
Rozdział 4. Wpływ rejestracji transformacji na możliwość zaskarżenia uchwały	398
Rozdział 5. Przesłanki powództwa	400
Rozdział 6. Legitymacja bierna przy zaskarzaniu uchwały transformacyjnej	406
Rozdział 7. Skutki wyroku uchylającego uchwałę transformacyjną albo stwierdzającego jej nieważność	407

CZĘŚĆ 5

Odpowiedzialność za szkody wyrządzone procesami transformacji spółek	411
Rozdział 1. Odpowiedzialność osób działających za spółkę	411
Rozdział 2. Odpowiedzialność biegłego i biegłego rewidenta	417
LITERATURA	419
INDEKS RZECZOWY	445

Wykaz skrótów

AKTY PRAWNE

- dyrektywa 2017/1132 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z 14.06.2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.Urz. UE L 169 z 30.06.2017 r., s. 46)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505)
- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.)
- pr. adw. – ustawa z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2018 r. poz. 1184 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm.)
- pr. przeds. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646 ze zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2018 r. poz. 1285 ze zm.)

- pr. restr. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr. upad. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498 ze zm.)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.Urz. UE C 321E z 29.12.2006 r., s. 37)
- u.b.r. – ustawa z 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. poz. 1089 ze zm.)
- u.CEIDG – ustawa z 6.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz.U. z 2018 r. poz. 647 ze zm.)
- u.d.u.r. – ustawa z 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 381 ze zm.)
- u.e.z.i.g. – ustawa z 4.03.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.)
- u.k.n.u.p. – ustawa z 30.08.1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2018 r. poz. 2170 ze zm.)
- u.KRS – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 ze zm.)
- u.k.u.r. – ustawa z 11.04.2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1405 ze zm.)
- u.MSG – ustawa z 22.12.1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1795)
- u.o. – ustawa z 15.01.2015 r. o obligacjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 483 ze zm.)
- u.o.f.f.e. – ustawa z 28.08.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1906 ze zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2286 ze zm.)

- u.o.k.k. – ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 369)
- u.o.p. – ustawa z 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 623)
- u.p.l. – ustawa z 30.10.2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1821 ze zm.)
- u.p.o.l. – ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1445 ze zm.)
- u.p.r. – ustawa z 15.11.1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1892 ze zm.)
- u. rach. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.)
- u.r.p. – ustawa z 6.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2115 ze zm.)
- u.r.t. – ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2019 r. poz. 361 ze zm.)
- u.t.d. – ustawa z 6.09.2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 58 ze zm.)
- u.u.p.s. – ustawa z 25.04.2008 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego połączenia się spółek (Dz.U. Nr 86, poz. 525 ze zm.)
- u.z.f.i. – ustawa z 27.05.2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1355 ze zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2018 r. poz. 419 ze zm.)

PERIODYKI

- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- GSP-Prz. Orz. – Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd Orzecznictwa
- Mon. Pr. Hand. – Monitor Prawa Handlowego
- Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
- Mon. Pod. – Monitor Podatkowy

MSiG	– Monitor Sądowy i Gospodarczy
NPN	– Nowy Przegląd Notarialny
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Administracyjna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
PiP	– Państwo i Prawo
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPW	– Prawo Papierów Wartościowych
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
Pr. Sp.	– Prawo Spółek
Prz. Pod.	– Przegląd Podatkowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
St. Iur.	– Studia Iuridica
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego

Wstęp

Niniejsze opracowanie stanowi kompleksowe omówienie prawnych środków transformacji podmiotów gospodarczych – przede wszystkim spółek handlowych, ale także spółki cywilnej, jednoosobowej działalności gospodarczej i spółdzielni pracy. Szersza analiza skupia się zarówno na podobieństwach, jak i różnicach pomiędzy dostępnymi procedurami. O ile bowiem za sprawą wpływu prawa wspólnotowego regulacje łączenia się i podziału są blisko ze sobą związane, o tyle problematyka przekształceń pozostaje poza zainteresowaniem Unii Europejskiej, co zaowocowało pogłębiającymi się różnicami normatywnymi. Ich obecność przesądza o tym, że analiza porównawcza różnych dróg transformacji jest doskonałym polem dla ocen systemowych, a w dalszej kolejności dla wielu wniosków *de lege ferenda*. W pracy nie brakuje również identyfikacji i próby odpowiedzi na liczne wątpliwości rodzące się w praktyce stosowania prawa. Zagadnienia związane z uproszczonymi procedurami transformacyjnymi, wątpliwości dotyczące zakresu podmiotowego transformacji, kwestie odnoszące się do skutków realizowanych procedur są jedynie przykładem ważkich dla nauki prawa problemów, jakie poddane są analizie w prezentowanej publikacji. Głębsze nawiązanie do specyfiki spółki niewypłacalnej lub zagrożonej niewypłacalnością dodatkowo poszerza wywód o zagadnienia wynikłe z wzajemnych relacji pomiędzy postępowaniem upadłościowym albo restrukturyzacyjnym i procedurą transformacji.

Czwarte wydanie niniejszej publikacji stanowi głęboką przebudowę oryginalnego opracowania autorstwa śp. prof. zw. dr. hab. Antoniego Witosza. Wyrasta ono na gruncie zachowujących swoją aktualność rozważań teoretycznych Autora, które w zakresie uwag szczegółowych

i praktycznych zostały uzupełnione lub zmienione tak, by uwzględnić zarówno zmiany ustawodawcze, jak i poszerzony dorobek doktryny i judykatury.

dr hab. Aleksander Jerzy Witosz
Goczałkowice-Zdrój, kwiecień 2019 r.

ROZDZIAŁ 1. POTRZEBA KOMPLEKSOWEJ REGULACJI PRAWNYCH FORM TRANSFORMACJI SPÓŁEK HANDLOWYCH

Ustawodawca w ustawie z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych przyjmuje założenie, że wybór typu spółki, w ramach której ma być prowadzona działalność, zwłaszcza gospodarcza, nie musi być dokonany „raz na zawsze”. Na różnych etapach działalności lub z powodu rodzaju prowadzonej działalności przydatne mogą być różne typy spółek, również założony cel biznesowy może zostać osiągnięty jedynie poprzez określone zmiany organizacyjne. Problematyka ta wykracza poza spółki handlowe, obejmując swym zakresem także inne formy organizacyjnoprawne prowadzenia działalności gospodarczej – jednoosobowe firmy osób fizycznych, spółdzielnie, spółki cywilne. Zagadnienia te będą w dalszym ciągu zyskiwały na znaczeniu w sytuacji planowanego rozszerzenia katalogu spółek o kolejną pozycję, jaką ma być prosta spółka akcyjna.

W piśmiennictwie prawniczym, a także w doktrynie nauk ekonomicznych na określenie instytucji łączenia się, podziału albo przekształcenia się spółek handlowych używany bywa zbiorczy termin „przekształcenia *sensu largo*”, w odróżnieniu od przekształcenia *sensu stricto*, jako instytucji regulowanej w kodeksie spółek handlowych. Wprowadzenie jednego terminu w dwóch różnych znaczeniach nie jest jednak, jak się wydaje, uzasadnione ani metodologicznie, ani językowo. Zakres pojęciowy jednego terminu zawiera się bowiem w zakresie pojęciowym drugiego terminu, co może prowadzić do niepotrzebnego powstawania problemów z właściwym zrozumieniem tekstu prawniczego. W dalszej części pracy pojęcie „przekształcenie” stosowane będzie jedynie do przekształcenia *sensu stricto*, jako jednej z trzech instytucji, obok łączenia się i podziału, uregulowanej w tytule IV kodeksu spółek handlowych.

W dotychczasowych wypowiedziach doktryny prawa handlowego zaproponowane zostały także inne terminy na tę zbiorczą kategorię:

„restrukturyzacja przedsiębiorstwa spółki”¹, „przemiany ustrojowe spółki”², „transformacje podmiotowo-przedmiotowe spółek osobowych i kapitałowych”³, „reorganizacja prawna spółek handlowych”⁴. W terminie „reorganizacja” jest jednak zawarta konotacja w postaci zmian struktur organizacyjnych lub procesów w nich przebiegających w celu podwyższenia stopnia ich zorganizowania. Reorganizacja posiada więc „lecniczy” charakter, mający na celu usunięcie defektów i niedociągnięć oraz rozwiązywanie problemów, które mogłyby się pojawić w przyszłości. Pojawia się również termin „restrukturyzacja spółek handlowych”⁵.

W poprzednich wydaniach niniejszej pracy dla określenia zbiorczej kategorii łączenia się, podziału i przekształcenia używany był termin „restrukturyzacja spółek handlowych”. Obecnie powinien on ulec zmianie w związku z jego normatywnym „zawłaszczeniem” na potrzeby prawa restrukturyzacyjnego i uregulowanych w nim czterech postępowań restrukturyzacyjnych. Aktualnie więc termin „restrukturyzacja” nabral szerszego znaczenia, w dużym stopniu nacechowanego aspektem ekonomicznym. Co więcej – z uwagi na swobodę w ustalaniu propozycji układowych (art. 156 pr. restr.) – połączenie, podział lub przekształcenie może być zaoferowane wierzycielom jako jeden z elementów planu uzdrowienia przedsiębiorstwa. W świetle powyższego zasadne wydaje się rozróżnienie pojęciowe restrukturyzacji przedsiębiorstwa (w rozumieniu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne) i przedsiębiorcy jako organizacji uregulowanej zasadniczo w kodeksie spółek handlowych. Wydaje się, że najbardziej odpowiednim pojęciem jest „transformacja”, pojawiająca się w dalszym ciągu rozważań.

Kodeks spółek handlowych wprowadza i reguluje wiele nowych instytucji nieznanymi kodeksowi handlowemu. Liczne z nich stanowią jednak kontynuację dotychczasowych rozwiązań, choć istotnie zmodyfikowanych albo znacznie rozbudowujących czy też doprecyzowujących

¹ Por. uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Kodeks spółek handlowych, druk sejmowy nr 1687, s. 51.

² Por. A. Szajkowski, *Refleksje nad nowym kodeksem spółek handlowych*, PUG 2001/1, s. 2.

³ Por. J. Jacyszyn, *Projekt ustawy – Prawo spółek handlowych (ogólna charakterystyka)*, Rejent 1999/1, s. 52.

⁴ G. Miś, *Przekształcenie spółek handlowych*, Warszawa 2005, s. 14.

⁵ Por. A. Witosz, *Restrukturyzacja spółek handlowych*, Bydgoszcz–Katowice 2005, s. 10–11; pojęcie to używane jest we wszystkich publikacjach tego autora.

poprzednie regulacje. Koncepcja kontynuacji rozwiązań merytorycznych znajduje swoje potwierdzenie w całej treści kodeksu spółek handlowych, jednakże twierdzenie to jest szczególnie trafne w odniesieniu do trzech instytucji, których zasadniczym celem jest umożliwienie prawnej transformacji spółek handlowych. Chodzi o instytucje zawarte w tytule IV kodeksu spółek handlowych, czyli łączenie się, podział oraz przekształcanie spółek handlowych. Kodeks spółek handlowych procesy te ujął jednakże w formie odrębnego tytułu kodeksu – „Łączenie, podział i przekształcanie spółek” (art. 491–584 k.s.h.), który dzieli się na działy regulujące poszczególne typy transformacji. W zakresie techniki legislacyjnej zasada kontynuacji, tj. przejmowanie rozwiązań z kodeksu handlowego, ma najmniejsze zastosowanie.

Trafność i konieczność tego zabiegu ustawodawcy stanowiącego także w istocie rozszerzenie zakresu zabiegów transformacyjnych dokonywanych przez spółki handlowe jest, jak się wydaje, oczywista i uzasadniona głównie potrzebami praktyki gospodarczej, w której do istoty procesów gospodarczych należy zaliczyć koncentrację, dekoncentrację, a także dopasowywanie formy prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na uwarunkowania o przede wszystkim ekonomicznym, finansowym, zarządczym wymiarze. W obecnych bowiem warunkach gospodarczych procesy łączenia się, podziału bądź przekształcenia, o ile nie będą zjawiskiem dominującym, to z pewnością staną się one jednym z normalnych czynników życia gospodarczego, nie zaś zjawiskami o wyjątkowym lub nadzwyczajnym charakterze. Charakterystyczną bowiem cechą życia gospodarczego jest jego ciągła zmienność, co wymusza na przedsiębiorcach konieczność dopasowywania się do nowych realiów. Dla utrzymania się na rynku, dla prawidłowego funkcjonowania lub podwyższenia swojej konkurencyjności przedsiębiorca musi dokonywać takich zabiegów, by wybrać optymalną formę prowadzenia działalności gospodarczej. Zmiana ta sprowadzać się bowiem może zarówno do zmian ilościowych, z którymi mamy do czynienia w przypadku łączenia się i podziału spółek, jak i do zmian jakościowych, które występują przy przekształceniach spółek. Transformacje te niejednokrotnie będą wymuszone cechami charakterystycznymi poszczególnych spółek. Przykładowo można tu wskazać na spółkę partnerską, która musi ulec przekształceniu, jeśli jednym ze współników ma zostać osoba niedysponująca uprawnieniami do wykonywania określonego wolnego zawodu (alternatywą jest rozwiązanie spółki). Z kolei w przy-

Andrzej Kidyba – profesor doktor habilitowany nauk prawnych w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; specjalista w zakresie prawa handlowego, gospodarczego i cywilnego; ukończył aplikację sędziowską i zdał egzamin radcowski; autor, współautor oraz redaktor ponad 300 publikacji, w tym kilkudziesięciu książek i opracowań naukowych: wielokrotnie wznawianych komentarzy (m.in. *Kodeks spółek handlowych. Komentarz; Kodeks cywilny. Komentarz; Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*), podręczników, monografii, glos oraz artykułów publikowanych w Polsce i za granicą; arbiter w licznych międzynarodowych i krajowych postępowaniach arbitrażowych. Współpracuje z wieloma europejskimi ośrodkami naukowymi. Jest konsulem honorowym Republiki Federalnej Niemiec.

Antoni Witosz – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, pracownik naukowy Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach; radca prawny, specjalista w zakresie prawa handlowego i gospodarczego oraz prawa upadłościowego i naprawczego; autor około 200 publikacji naukowych, a także współautor i redaktor komentarzy do kodeksu spółek handlowych oraz prawa upadłościowego i naprawczego.

Aleksander Jerzy Witosz – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, kierownik Katedry Prawa i Ubezpieczeń na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń; radca prawny; autor ponad stu publikacji z dziedziny prawa handlowego, w szczególności poświęconych prawu spółek oraz prawu restrukturyzacyjnemu i upadłościowemu; współautor i redaktor komentarzy do ustaw – Prawo restrukturyzacyjne i Prawo upadłościowe, współautor *Systemu Prawa Handlowego*, rozdziału o łączeniu się spółek w tomie 17b *Systemu Prawa Prywatnego* oraz czterotomowego komentarza do kodeksu spółek handlowych pod red. A. Kidyby, m.in. w zakresie przepisów o łączeniu się i przekształcaniu spółek.

Publikacja zawiera kompleksowe omówienie prawnych środków transformacji podmiotów gospodarczych – przede wszystkim spółek handlowych, ale także spółki cywilnej, jednoosobowej działalności gospodarczej i spółdzielni pracy. Podjęto w niej próbę wyjaśnienia szeregu wątpliwości z praktyki stosowania prawa, odnosząc się w szczególności do takich kwestii jak: ochrona wierzycieli transformujących się spółek, obrona interesów wspólników (akcjonariuszy), odpowiedzialność osób zarządzających czy specyfika spółki niewypłacalnej.

Czwarte wydanie stanowi głęboką przebudowę oryginalnej publikacji autorstwa zmarłego w 2015 r. prof. zw. dr. hab. Antoniego Witosza. Przy zachowaniu aktualnych rozważań teoretycznych Autora, większość uwag szczegółowych i praktycznych została opracowana na nowo, by uwzględnić dokonane zmiany ustawodawcze oraz poszerzony dorobek doktryny i judykatury.

Książka jest przeznaczona dla adwokatów i radców prawnych, menedżerów zarządzających podmiotami gospodarczymi, osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą oraz wierzycieli i wspólników (akcjonariuszy) transformujących się spółek. Będzie przydatna także dla teoretyków prawa handlowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

